

Extralinguistic knowledge and interpretation of socio-political columns in Hungarian Magazines. In: *Interpreting for relevance: Discourse and translation*. Institute of English Studies. 2004. 11–2.

Quelques notions universelles dans le dictionnaire hongrois et les textes de presse contemporains. In: *Cahiers du Dictionnaire des notions politiques et sociales des pays*. Centre National de Recherche Scientifiques, Université Nancy-2. 2003. 77–90.

European Languages and the Model of Linguistic Description of the XVIII c. Bilingual Grammars of Hungarian. The Case of J. Thomas and M. Adami. In: *Finno-Ugrians and Europeans: Linguistic and Literary Contacts*. Shaker-Publishing. 2002. 9–14.

Kształowanie się opisu fonetycznego języka węgierskiego w dawnych gramatykach węgierskich. In: *Studia in honorem Iani Bańczerowski*. ELTE Szlav es Balti Filológiai Intezet. 2001. 16–21.

Elzbieta Artowicz két magyar állami kitüntetésnek a tulajdonosa: Pro Cultura Hungarica és a Magyar Köztársaság Tiszti Keresztje.

Személyesen ismertem őt mint lelkiismeretes, tisztességes, megbízható, rendkívül udvarias, nagy szakértelemmel rendelkező kollégát. Tudtuk, hogy nagyon beteg, de reménykedtünk a gyógyulásában. Ám a sors másként rendelkezett.

Kedves Elzbieta! Isten veled, nyugodjál békében.

BAŃCZEROWSKI JANUSZ

Hajdú Mihály 80 éves

Társaságunknak 52 esztendeje aktív tagját, az ELTE professor emeritusát, a magyar nyelvtudomány „neves” emberét, tudniillik a tulajdonnevek jeles, köztisztelőben álló kutatóját köszöntöm választmányunk megbízásából a Magyar Nyelvtudományi Társaság nevében. Ezt tehettem 10 évvel ezelőtt is, amikor abból az alkalomból tekintettem át pályafutását, hogy betöltötte 70. életévét (MNY. 2003: 510–2). Az akkor elmondottak természetesen nem vesztették érvényüket, sőt, megerősítést nyertek a követő dolgozók évek során. A névtan művelőinek a jubiláns iránti tiszteletét és nagyrabecsülését mutatja az, hogy egy olyan névtani konferenciát terveznek megszervezni közvetlen onomatológus munkatársai, amelyen Hajdú Mihály eddigi, igen gazdag névtani munkásságának és párját ritkítóan eredményes szervező tevékenységének értékelő, elemző áttekintésére kerül sor.

Ünnepeltünk 2006-ban elnyerte az Akadémiai Díjat, a sajtóban megjelent tömör indoklás szerint azért, mert „Hajdú Mihály a magyar névtani kutatások évtizedek óta legaktívabb szervezője, számos névtani kötet és tanulmány szerzője, névtani sorozatok és folyóirat alapítója és szerkesztője, névtani gyűjtések kezdeményezője és kiadója, az egyetemi névtani oktatás első magyar egyetemi tankönyvének szerzője (Általános és magyar névtan)”. Az az aktivitás, amelyet az idézett sorok jól mutatnak, jellemző volt az utóbbi évtized nagy részére is. Igaz, ez már abban az értelemben megváltozott körülmények között folyt, hogy hivatalosan nyugalmába vonult, s ennek következtében kevesebb órája volt az egyetemen. De továbbra is tartott névtani órákat, s vezette az ELTE Magyar Nyelvtudományi Doktori Iskolájának (Programjának) általa megszervezett és kezdetől fogva irányított névtani alprogramját, úgy, hogy közben 14 hallgatóját segítette a sikeres doktori védésig. Egyre elmélyül-

tebben foglalkozott a családnevekkel. Csak idevágó önálló műveit tekintve kettőt említek: 2010-ben jelentette meg „Családnevek enciklopédiája (Leggyakoribb mai családneveink)” című könyvét, amelyben 1230 gyakori előfordulású név névtörténeti adatait közli, etimológiáját mutatja be, s elterjedtségükről, valamint arról is nyilatkozik, mennyiben játszott szerepet elterjedésükben a névváltoztatás. Egyik ismertetője szerint a szóban forgó könyv „újabb fordulatot jelent a magyarországi személynévkutatásban [...]”. A kézikönyv egyszerre tekinthető összegzésnek és a névtan e területén tevékenykedő szakmai közösségnek szánt iránymutatásnak” (VÖRÖS FERENC: MNy. 2011: 200). S idén megjelent az „Újmagyar kori családnevek tára” I. kötete, amelyben betűrendben 1533 oldalon sorjáznak a XVIII. és XXI. század közötti magyar családnevek. Hajdú Mihály a jövő kutatásait és kutatóit kívánja segíteni ezzel a nagy névadattárral. Tudjuk, a könyveknek is megvan a maguk sorsa. Ritka, ezért igencsak különös sors jutott Hajdú Mihály összefoglaló névtani munkája (az általa legfontosabbnak tartott műve, az „Általános és magyar névtan”) második kötetének. Ugyanis ezt a kötetet is nagyrészt megírta már, de lakásáról ellopták számítógépét, benne/rajta a 2. kötet elkészült szövegével. (Milyen kár, hogy nem volt kimentve!) S mint többször is szomorúan mondta, nem volt már lelkiereje újra megírni az egészet.

A nyugalomba vonulás az ő esetében is úgy értendő, hogy korábbi tevékenységének nagy részét változatlan formában folytatta. Bizonyos feladatköröket bölcs előrelátással azonban átadott fiatal munkatársainak. Így például a Névtani Értesítő szerkesztői és az ELTE Magyar Nyelvtudományi Doktori Programja névtani alprogramjának vezetői stafétabotját Farkas Tamásnak adta át.

2013. június 24-én budapesti lakásán interjút készítettem vele (az ELTE rektorának kezdeményezésére készülnek interjúk a professor emeritusokkal). A beszélgetés során nemcsak a múltról beszélt, hanem a jelenről és a jövőről is. Arról, mit lát jónak, mit lát rossznak. Szavai jól mutatják, mennyire elkötelezett művelője a névtannak, mennyire a nevek változatos, színes világának a büvöletében él most is. Világosan megfogalmazta, fontosnak tartja a jövőben is a nyelvi anyaggyűjtéseket mind a névtanban, mind a nyelvjáráskutatásban. Megfogalmazta, mennyire hálás a kibocsátó fészeknek s az őt szakmai pályáján segítőknek. Beszélt arról is, hogy véleménye szerint is egyre kevésbé figyel a világ a humán tudományok művelőire, illetőleg munkásságukra, eredményeikre. Szóvá tette, hogy a nyelvtudomány, így a névtudomány bizonyos eredményeiről nem vesznek tudomást azon tudományok művelői sem, amely tudományokban pedig segédtudománynak számít a nyelvészet (pl. a történettudomány). Megemlítette, hogy kutatási és kiadási terveinek a megvalósítását a pénzhiányra való hivatkozás mennyiszor lehetetlenné tette. Kritikus véleményét nem rejtette véka alá a bolognai képzés bevezetéséről sem.

Nem maradhat említetlen: úgy köszöntjük most Hajdú Mihályt, hogy tudjuk, évek óta súlyos betegség terhe nyomasztja testi és lelki értelemben egyaránt. A mostani jókívánság ezért nem kötődik csupán a születésnapi alkalomhoz, tehát nem formális, hanem a szó eredeti értelmében igaz, emberi és szívből jövő. Az a heroikus küzdelem ugyanis, amelyet ünnepeztünknek nap mint nap meg kell vívnia, tiszteletet ébreszt mindnyájunkban. Elsősorban azt kívánjuk tehát, legyen ideje és ereje ahhoz, hogy befejezhesse, ami annyira szívében fekszik, hogy tehát tető alá hozhassa „Az újmagyar kori családnevek tára. XVIII—XXI. század” második kötetét, s hogy megnyugvással, megelégedéssel forgathassa is majd lapjait. Úgy legyen!

KISS JENŐ